ROK XII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 3

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1937 ROKU

SPRAWY SOCJALNE

Okres poprawy gospodarczej, choćby nawet poprawa ta nie była szybka ani wydatna, zbiega się zazwyczaj z ożywieniem tendencji reformatorskich w zakresie ustawodawstwa socjalnego. Jak wiadomo — wzrost koniunktury wywołuje wzrost rewindykacji ze strony świata robotniczego i odwrotnie, depresja gospodarcza charakteryzuje się m. innymi zanikiem ruchów masowych w tej dziedzinie. Ta pozornie paradoksalna obserwacja w rzeczywistości tłumaczy się naturalną grą czynników psychicznych, wśród których na pierwszym miejscu stoi troska o zdobycie bytu — zaś troska o jego poprawę dopiero na dalszym.

Od pewnego czasu, zgodnie z powyższym porządkiem, daje się w Polsce zauważyć napływ projektów, zmierzających do rozszerzenia ustawodawstwa socjalnego, stanowiący jakby korelat fali strajków, zanotowanej w naszym gospodarstwie w pierwszej połowie roku 1936.

Wśród szeregu projektów na pierwszym miejscu postawić należy „Tezy w sprawie aktualnych zagadnień dotyczących świata pracy", opublikowane przez Parlamentarną Grupę Pracy. Tezy te zawierają cały program reform społecznych, przeważająca jednak ilość praktycznych wniosków dotyczy właśnie ustawodawstwa socjalnego w węższym znaczeniu tego pojęcia. Nie jest tutaj miejsce na analizę tez ani nawet wniosków, pragniemy jedynie zwrócić uwagę na konieczność starannego zapoznania się z tym materiałem ze strony właścicieli warsztatów pracy. Podkreślić jeszcze należy, że wśród konkretnych projektów znajdują się projekty dalszego rozszerzenia rozjemstwa przymusowego, projekt powołania rad załogowych w fabrykach na obszarze całego państwa, szereg wniosków dotyczących reformy inspekcji pracy, pośrednictwa pracy, ubezpieczeń społecznych etc.

Zbędne jest dowodzenie jak dalece reforma i rozszerzenie ustawodawstwa socjalnego głęboko wpływa na warunki produkcji i przez to na całokształt położenia gospodarczego. Nie potrzeba również udowadniać, że przedwczesna lub niewczesna realizacja reform może potężnie wstrząsnąć najtęższymi organizacjami gospodarczymi; wystarczy tutaj powołać się na perturbacje które od maja r. bieżącego przeżywa zasobne i wewnętrznie zrównoważone gospodarstwo francuskie, choć reformy tam wprowadzone raczej dopiero zbliżają warunki pracy przemysłowej do warunków w których w Polsce pracujemy oddawna.

Konieczność zapoznania się z tendencjami i projektami ze strony przemysłowców i ich rzeczowa krytyka jest, naszym zdaniem, nietylko podyktowana własnym interesem, ale, i przede wszystkim, jest obowiązkiem społeczno-gospodarczym, bowiem kwalifikacje do krytyki posiadają ci, którzy w ostatecznej konsekwencji praktycznie wykonują wszelkie programy — właśnie zatem przemysłowcy.

Objawem takiej rzeczowej krytyki są wyniki posiedzenia Sekcji Pracy Związku Przemysłu Chemicznego. W sekcji przedyskutowany został rządowy projekt ustawy o przymusowym rozjemstwie w zatargach pracy, który ma na celu rozszerzenie mocy obowiązującej Dekretu z r. 1933 na obszar całego państwa i uproszczenie procedury — przez oddanie decyzji o rozjemstwie Ministrowi Opieki Społecznej, nie zaś, jak dotychczas, Radzie Ministrów. Projekt ten stanowi jakby pierwszy konkretny wyraz oświetlonych przez nas tendencyj. Również na terenie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego odbył się szereg narad, poświęconych zagadnieniu reformy ustawodawstwa pracy. Pozostaje jednak jeszcze cały szereg wniosków ustawodawczych do omówienia. Należą do nich: projekt ustawy o kasach pracowniczych oraz projekt ustawy o robotniczych związkach zawodowych; ten ostatni złożony właśnie przez Parlamentarną Grupę pracy. Wreszcie pozostaje do omówienia cały kompleks spraw, związanych z reformą ubezpieczeń społecznych, z których obecnie nikt nie jest zadowolony. Jednakże dyskusje nie powinny ograniczać się do terenu organizacyj gospodarczych — a krytyka ze strony przedsiębiorców winna również oddziaływać na opinję publiczną.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Wołyńskie Zakłady Kaolinowe i Ceramiczne, Sp. z o. o., Zarząd w Warszawie, ul. Orla 6, uruchomiły w Dermance, pow. kostopolskiego, szlamownię kaolinu i produkują: kaolin szlamowany w różnych gatunkach, oraz eksploatują skaleń, kwarzec, i piasek kwarcowy.

Produkcja obliczona jest na wielką skalę i może pokryć całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

SPRAWY NORMALIZACYJNE

Polski Komitet Normalizacyjny, natrafiając w rozwoju swej pożytecznej działalności na trudności zrównoważenia budżetu, posiada jednocześnie poważne pieniężne wartości w postaci już wydanych norm. Normy te powinny być w większej mierze nabywane przez właściwe organizacje i przedsiębiorstwa, gdyż tylko tą drogą mogą przepisy i wskazówki normalizacyjne przeniknąć do sfer bezpośrednio zainteresowanych.

Podając poniżej wykaz dotychczas wydanych norm z zakresu technologii chemicznej, zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na potrzebę wydatniejszego poparcia poczynań Polskiego Komitetu Normalizacyjnego — przez zakupywanie norm.

Wykaz dotychczas wydanych norm z zakresu technologji chemicznej.

Nr. normy	Tytuł	Cena zł.	Rok wydania
C—201	Środki skażające dla spirytusu	0,50	1926
C—205	Badania środków skażających dla spirytusu (ark. 4) . . .	2,—	„
C—206	Normalne aparaty do badania środków skażających . . .	0,50	„
C—301	Pokost lniany (własności i sposoby badania)	0,50	1927
C—330	Gliceryna surowa (2 ark.) . .	1,—	1933
C—404	Wymiary świec (z wyjątkiem świec kościelnych)	0,50	1931
C—411	Klej skórny	0,50	„
C—412	Klej kostny	0,50	„
C—501	Smoły drogowe (3 ark.) . . .	1,50	1932
C—601	Metody badania trwałości wybarwień materiałów włókienniczych na pranie, na pot i na wodę	3,00	1933
C—606	Minja ołowiana (farba sucha)	0,50	1935
C—607	Biel barytowa (farba sucha) .	0,50	„
C—608	Ochra (farba sucha). (2 ark.) .	1,—	„
C—609	Czerwień żelazowa (minja żelazowa) (farba sucha) (2 ark.)	1,—	„
C—610	Biel szpatowo-cynkowa . . .	0,50	„
C—700	Soda amonjakalna. Właściwości i warunki techniczne odbioru. (2 ark.)	1,—	1933
C—701	Soda ciężka. Właściwości i i warunki techniczne odbioru. (2 ark.)	1,—	„
C—702	Soda krystaliczna. Właściwości i warunki techniczne odbioru	0,50	„
C—720	Karbid. Właściwości i warunki techniczne dostawy . .	0,50	„

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układy handlowe z Włochami przedłużone zostały na pierwszy kwartał roku 1937. Zainteresowane przedsiębiorstwa powiadomione zostały o postanowieniach układu kontyngentowego.

Podpisane zostały w dniu 7 stycznia układy handlowe z Belgią na rok 1937.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 3 „Informatora Eksportowego"):

Francja. Obniżenie stawek celnych na szereg półproduktów organicznych i przyśpieszaczy do wulkanizacji.

Holandia. Przedłużenie okresu skontyngentowania superfosfatów, benzolu i celofanu.

Irlandia. Podwyższenie ceł na fosforan sodu.

St. Zjednoczone A. P. Nowe przepisy dotyczące wypełniania faktur konsularnych.

Firma „Jugopol" (Beograd, Vlajkoviceva 5/IV), zajmująca się specjalnie sprzedażą towarów polskich w Jugosławii interesuje się objęciem sprzedaży produktów chemicznych.

KRONIKA

Dn. 28 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym, m. in., zostały przyjęte w poczet członków Związku następujące przedsiębiorstwa:

Fabryka Wyrobów Gumowych Orawski i Ska, Sp. z o. o., Warszawa, Jerozolimskie 105,

Górnośląska Fabryka Farb, „Sigma", Wełnowiec,

Angielsko-Polski Przem. Gumowy „Gentleman", Łódź, Limanowskiego 156,

Przetwórnia Tłuszczów Zwierzęcych „Tezet", Sp. z o. o., Warszawa, Pl. Żelaznej Bramy 2.

Następnie p. Inż. Zamoyski złożył obszerne sprawozdanie z przebiegu rokowań handlowych z Francją, które odbywają się obecnie w Paryżu. Ponadto zreferowany został przebieg rokowań handlowych z Niemcami, Rumunią i Włochami.

W sprawach bieżących Zarząd zastanowił się nad sprawami socjalnymi, którym poświęcony jest artykuł wstępny niniejszego numeru, oraz wysłuchał sprawozdania ze stanu prac Komisyj Surowcowych przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Dn. 25 stycznia w Ministerstwie Przemysłu i Handlu odbyło się porozumiewawcze posiedzenie przedstawicieli producentów i konsumentów olejów impregnacyjnych. Reprezentowany był z jednej strony Związek Koksowni oraz Związek Gosp. Gazowni i Wodoc. z drugiej — Ministerstwa: Komunikacji i Telegrafów oraz prywatne firmy impregnacyjne. Stwierdzono brak olejów impregnacyjnych na rynku krajowym spowodowany, po latach koniuktury na ten produkt, zwyżką zapotrzebowania, głównie ze strony Min.

Komunikacji. Jako środki zaradcze zaproponowano: stosowanie produktów zastępczych (jak chlorku cynku, triolitu), oraz powiększenie produkcji olejów (co pociągnęłoby za sobą konieczność znalezienia rynku zbytu dla brykietów). Wobec oświadczenia producentów o wstrzymaniu eksportu olejów, aż do czasu nasycenia rynku, oraz wobec planów bliskiej rozbudowy koksownictwa krajowego, istnieje prawdopodobieństwo niepowtórzenia się braku olejów w latach następnych.

W dn. 26 stycznia r. b. na terenie Stow. Elektryków Polskich Inż. S. Trzetrzewiński w wygłoszonym referacie p. t. „Polskie ustawodawstwo patentowe i jego wpływ na przemysł elektryczny", scharakteryzował ustawodawstwo patentowe krajowe na tle patentowych ustawodawstw zagranicznych. Ustawodawstwo patentowe polskie stosunkowo młode i zapożyczone od austriackiego posiada wiele niedociągnięć i nie chroni dostatecznie interesów polskich. Dyskusja wykazała konieczność nowelizacji ustawy patentowej. Wobec szczególnego znaczenia ustawodawstwa patentowego dla szybko rozwijającej się elektrotechniki — Sekcja Przemysłowa Stow. Elektryków Polskich organizuje Komisję, która weźmie udział w opracowaniu projektu nowelizacji.

Redakcja „Nouvelles de la Chimie" w Paryżu urządza 15 każdego miesiąca w siedzibie „Maison de la Chimie" (28, rue de St. Dominique) o godz. 12½ w południe zbiorowe śniadania, poświęcone omówieniu bieżących zagadnień chemii przemysłowej, oraz nowościom świata chemicznego. Wszyscy, interesujący się powyższymi zagadnieniami, proszeni są za naszym pośrednictwem przez Redakcję „Nouvelles de la Chimie" o przyjmowanie udziału w tych śniadaniach — podczas obecności w Paryżu. W śniadaniach biorą udział zarówno francuscy przemysłowcy chemiczni, jak świat naukowy.

Ostatnie śniadanie, jakie odbyło się dn. 15 stycznia r. b., poświęcone było zagadnieniom higieny przemysłowej, a referentem był Prof. R. Fabre z uniwersytetu paryskiego.

Zwracamy uwagę na ulotki reklamowe w zakresie wysokowartościowych szlachetnych żeliw, wydane i rozpowszechniane wśród fabryk chemicznych przez Zjednoczone Fabryki Maszyn, Kotłów i Wagonów L. Zieleniewski i Fitzner — Gamper, S. A. w Krakowie.

W czasie od 16 maja do 1 czerwca 1937 odbędą się w Katowicach IX Targi Katowickie, urządzane przez Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach.

Bliższych wiadomości udziela Zarząd Targów, Katowice, Stawowa 14.

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa organizuje w lutym i kwietniu r. b. cykl 2 kursów dla dokształcania pracowników, zatrudnionych w administracji publicznej, przemyśle i handlu:

1) Nowoczesna organizacja sprzedaży,
2) Organizacja czynności korespondencyjnych.

Program i poziom obu tych kursów są całkowicie dostosowane do praktycznych potrzeb zawodowych; celem ich jest szerokie omówienie i dydaktyczne wskazanie skutecznych środków zwiększenia wydajności pracy przez usprawnienie organizacji i techniki pracy.

Opłata za cały kurs wynosi zł. 50.

Szczegółowych informacji udziela oraz przyjmuje zapisy Sekretariat Instytutu w godz. 9 — 16, Warszawa 51/53 (tel. 838-13).

Ósma z kolei wystawa przemysłowej aparatury chemicznej odbędzie się w roku bieżącym we Frankfurcie n/M. w dniach 2 — 11 lipca. Jak wiadomo — Achema VII odbyła się w roku 1934 w Kolonii przy udziale 367 wystawców i 49 tysiącach zwiedzających, wśród których nie brak było chemików i techników polskich.

Podczas wystawy odbędzie się szereg zjazdów naukowych. Prospekty Achemy znajdują się w posiadaniu Związku.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dzienniku Ustaw" Nr. 4 z dnia 18 stycznia r. b. pod poz. 34 ukazało się Rozporządzenie o statucie Polskiego Instytutu Rozrachunkowego.

W tymże „Dzienniku Ustaw" pod poz. 35 ukazało się Rozporządzenie przekazujące, z dniem 1 lutego Polskiemu Instytutowi Rozrachunkowemu czynności związane z wykonaniem polsko-niemieckiej umowy rozrachunkowej, które dotychczas wykonywane były przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego.

W „Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu" Nr. 1 pod poz. 19 ukazał się okólnik w sprawie stosowania ceł konwencyjnych do farb do barwienia skór i ekstraktów garbarskich.

W „Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu" Nr. 2 pod poz. 64 ukazał się okólnik zlecający Urzędom Celnym kierowanie odcinków 2 i 3 zaświadczenia walutowego do Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, nie zaś, jak dotychczas do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego.

W „Monitorze Polskim" Nr. 21 z dn. 27 stycznia r. b. pod poz. 33 ukazało się zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 22 stycznia 1937 r. w sprawie przyjmowania zgłoszeń wywozowych oraz wydawania zaświadczeń walutowych.

W myśl powyższego zarządzenia — zgłoszenia wywozowe na wszystkie artykuły chemiczne wydaje Związek Przemysłu Chemicznego R. P., Warszawa, Czackiego 1.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	320.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—
Alkohol metylowy czysty 100 %	220.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	110.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	75—85.—
Chloran potasu	175.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
Chlorek cynku w proszku biały	95.—
* Chlorek wapna bielący	30.60
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	18—20.—
Chlorobenzol	160.—
Chloroform czysty „purissimum“	660.—
Chloroform „pro narcosi“ w opakowaniu 100,0	1.400.—
Chloroform „pro narcosi“ w opakowaniu 50,0	1.700.—
Dwuchromian potasu	100.—
Dwuchromian sodu	75.—
Dwuwęglan sodowy	38.—
Eter siarkowy	385—425.—
Fenol czysty	195.—
Formalina 40%	160.—
Formalina 30%	140.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	240.—
* „ techniczna 85/88%	180.—
Karbid	49.—
Karbolineum	20.50
Krezol czysty	75.—
Klej kostny	180.—
Klej skórny	250.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO_3	85.—
Kwas cytrynowy zwykły	460.—
Kwas mrówkowy 80%	210.—
Kwas winowy zwykły	480.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15.—
„ rogowa 13/14% N_2	35.—
* Naftalin czysty w łuskach	55.—
Octan amylu	400.—
Octan metylu	300.—
Octan sodu	105.—
„ ołowiu	170.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	12.75
Olej lniany	125.—
Olej kokosowy	98.—
Olej palmowy (z ziarn)	100.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	120.—
* Saletra sodowa przem.	58.—
Saletra sodowa rafin.	69.—
* Salmjak sublimowany	180.—
Siarczan amonu (frco stacja odbiorcza)	24.20
* Siarczan miedzi	55.—
* Siarczek sodu 60/62%	58.—
Smoła preparowana	14.50
Soda amonjakalna 98%	20.70
* „ kaustyczna 97,5% loco Podgórze	49.70
Sól glauberska krystaliczna	7.—
Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Stearyna	170.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Toluol czysty	95.—
Woda amonjakalna	43.—
Żelatyna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.